

SECCIÓ LITERARIA

Viatge d'investigació a les Biblioteques de Munich y Milà

El Sr. Mateu Obrador y Bennassar, comissionat per l'INSTITUT pera estudiar els manuscrits lulians y més especialment els catalans d'aquelles Biblioteques, va emprendre el seu viatge el 27 de Juny de 1908 y va treballar a Munich els mesos de Juliol y Agost, fins als primers dies de Setembre, en que s'en anà a Milà.

Lo ben preparat que anava pera fer la seva tasca, li va permetre, a pesar del temps relativament curt de que va disposar, estudiar y descriure a Munich una trentena de codis originals, de Ramon Lull, revisar y esplugar la centquarantena dels llatins (entre els quals se n'hi troba algun de català), y reproduir íntegres en foto-copia, entre altres, els llibres de *Blanquerna* (Ms. 610), *Los Proverbis* (Ms. 603), *Art abreviada de predicació* (Ms. lat. 10.497), *Lògica en rims* (incompleta en el Ms. lat. 10.538), *Libre que deu hom creure en Deu* (Ms. lat. 10.516) y el text llatí del llibre de *Amico et Amato* (Ms. lat. 10.525), el primer per encàrrech del INSTITUT, y els demés per compte de la *Comissió* de Palma de Mallorca, a més de fotografiar els començament y *explicit* d'altres manuscrits.

Estava treballant el Sr. Obrador en la redacció de la *memoria* sobre el seu viatge, que devia presentar a l'INSTITUT, quan li sorprengué la mort el 27 de Maig de 1909, deixant un buyt difícilment reparable en la *Comissió Editora de les Obres de Ramon Lull*, de Palma de Mallorca, de la que n'era l'ànima, y als treballs de la qual s'havia consagrat per complet. En la Crònica del pròxim ANUARI farem la seva biografia, posant de relleu lo molt que li deu l'obra de restauració de la nostra *arqueologia literaria*, com ell l'anomenava.

Les notes aplegades durant el seu viatge, y en l'ordenació de les quals l'aturà desgraciadament la mort, lo mateix que la copia fotogràfica del *Blanquerna*, han quedat a la disposició del INSTITUT, el qual facilitarà aquesta última a la *Comissió editora*, a mida que ho requereixin les necessitats de la publicació. Entre tant, en defecte del *rapport* del Sr. Obrador sobre 'ls manuscrits catalans de Munich y Milà, que devia veure la llum en aquest ANUARI, insertem la següent interessant relació dels codis lulians que estudià en abdues biblioteques, la qual donarà idea de lo profitós de la tasca que hi va dur a terme el comissionat de l'INSTITUT.

BIBLIOTECA REAL DE MUNICH (1)

Ms. 610. — HISP. 67.

Lo llibre de Evast e Blanquerna.

Cod. chart. s. XIV — 268 f. in 4.º — Ex Bibl. Palat. — Ab initio mutilus. Dessunt fere ff. 16.

Reprodut tot el Cod. en 268 fotografies.

Enquadernació del s. XVII o XVIII: cubertes de badana groguenca fosca, ab cordons o relleus en el llom y escut oval, daurat al foch, sobre les tapes devantera y posterior, ab les armes de l'antiga Biblioteca Palatina Mannheimiana. Dalt al llom billetet de paper aferrat «Cod. hisp. 67», repetit dins la cuberta anterior, y abaix un altre igual «O. 129». Les cubertes interiorment engrutades de paper blanc. Sobre la anterior, en llapis «No VI — 1278. Ex Bibl. Palatina Mannh.». Una guarda davant y altre darrera de paper més prim y modern que 'l del codi. Sobre la guarda davantera, a un paperet aferrat, una indicació en anglès firmada den F. L. Frost, explica la mutilació, referintla a l'edició de Valencia, 1521. = 268 fols de paper de cotó, verjurat, foliat a l'angle superior dret, ab numeració moderna (aràbiga). A pesar de la manca evident del principi comença la foliació desde 1 en avall. L'humitat ha fet malbé l'angle inferior del dret del codi, però sense arribar a la lletra. Lo que hi ha es que ademés dels folis que hi manquen, els numerats are 1, 2, 3 y 9, estan esqueixats y los ne manca un bon troç. Desde el fol. 9 en avall segueix entegre el text, sense interrupció ni llacuna. Miden els fol. 26 x 19 cm. — La caixa del escrit uns 19 x 13. — Cada plana, escrita a columna plena, consta de 27 retxes; algunas n'hi ha de 28, y son poques les que contrapassen aquest nombre.

(1) Les indicacions en llatí son les que porta 'l catàlech de la Biblioteca. Aquesta relació ha sigut feta carinyosament y tramesa al INSTITUT per el Bibliotecari de Palma de Mallorca, Sr. Estanislau Aguiló, que ha extractat les notes que portà el Sr. Obrador, y que per la seva extensió no 'ns era possible publicar senceres.

El fol. 1 comença:

... ne pusquen esser nudrits de tal manera que a deu sien agradables. Con evast hac dites estes paraules e moltes daltres a son fill blanquerna pres lo seu segel e aloma pres les claus del alberch e volgren que blanquerna preses lo segel e les claus...

que correspon al cap. VII, fol. 7 v.º de la edició valenciana de 1521.

En aquest fol. 1 y en el darrer 268 v.º hi ha el segell oval «Biblioteca Regia Monacensis».

Al començament de cada capítol hi ha una senzill inicial, unes voltes monocroma y altres a dues tintes, vermella y blava, ab molta sobrietat de perfils y ornamentació. La rúbrica dels capítols va també en tinta vermella, y els calderons divisoris dels paràgrafs alternen vermells y blaus. Els noms propis ordinariament escrits en minuscla.

Al marge de diverses pàgines s'hi noten molts afegits, d'igual caràcter de lletra que 'l text; son esmenes de descuits, omissions o errades del copista.

Un altre paperet ms. firmat den Frost indica que aquest codi correspon al 478 del *fonds espagnol* de la Biblioth. Nat. de Paris (1), y va datat: *Juli 1898 — Columbia University — Francis Frost.*

Al marge inferior d'algunes planes hi ha reclam, voltat d'una línia vermella.

El fol. 9 també està mutilat, segons queda dit, com els tres primers. El fol. 23 té una taca longitudinal, casi de dalt fins a baix, però que no dificulta ni interromp la lectura. El fol. 144 està esqueixat, sense mutilació, a la part inferior, y ha mester que l'adoben. Al fol. 192 v.º hi ha afegides en el marge inferior tres línies de lletra petita y més atapida pera salvar una deixada del copista. Al fol. 193 y alguns altres s'hi veuen notes o postilles marginals, de lletra molt menys antiga quel text del codi.

Tant per la lletra com per les demés circumstancies paleogràfiques, se veu ben bé que aquest Blanquerna data de la primera mitat del s. XIV, y supera al de Paris y no de poch, per netedat y puresa de llenguatge. En tal concepte es l'únich exemplar que sapiam d'aquella època (2).

Ms. 611. — HISP. 68.

Cod. chart., s. XVII. — 365 f. in 4.º — Ex Bibl. Palat.

- I. *Blanquerna*. Copia de l'edició impresa (Valencia, 1521).
- II. f. 348-365. *Libre de oracions e contemplacions del enteniment en Deu* (versio in linguam valentianam).

Ms. 605. — HISP. 61.

Cod. chart., s. XV. — 151 f. in 2.º Manus diversae. — Ex Bibl. Palat.

f. 1-31. *Libre de Deu.*

Falten 12 f. del principi.

f. 32-57. *Libre de conexença de Deu.*

f. 58-77. *Libre del es de Deu.*

f. 78-151. *Doctrina pueril.*

Ms. 609. — HISP. 66.

Cod. chart., s. XV. — 114 f. in 4.º Ab inicio scriptura multum evanita.

Doctrina pueril.

f. 102-114. *Visió de Tundal.*

Ms. 595. — HISP. 51.

Cod. chart., s. XV, an. 1406. — 218 f. in 2.º max. charta solida. — Ex Bibl. Palat.

Lo libre de Maravelles.

3 fotografies. Una del fol 61 v.º on comença el llibre VII, qui es *De les Besties*; altre del f. final y altre d'una gran lámina miniaturada que hi ha al principi. Els fols 217 y 218 contenen una serie de definicions dels 18 principis lullians, Bonea, Granea, etc., y d'altres paraules qui son en lati en esta Art, y estan copiades les quatre planes ab quatre fotografies. Aquesta Taula no arriba més que fins a la paraula *Relació*, falta un fol, pero s'es completada ab altre copia que'n hi ha en el ms. 608.

Ms. 612. — HISP. 69.

Cod. chart., s. XVII. — 286 f. in 4.º maj. — Ex Bibl. Palat.

f. 1-6 versibus. *Dictat de la Trinitat.*

f. 6-227. *Lo libre de Maravelles.*

f. 226 ad finem. *Tractatus de Astronomia.*

(1) Descrit a la *Romania*, VI, 504-1877, per Mr. Morel-Fatio.

(2) En Frost el féu fotografiar tot, segons me diu l'Oficial de la Biblioteca Sr, Eug. Stollreitter.

Ms. 600. — HISP. 56.

Cod. chart., s. XV. — 85 f. in 2.º — Ex Bibl. Palat.

Nova Logica.

Una fotografia, que comprèn el v.º del fol. 1 on hi ha pintat un *Arbre natural e logical* y el v.º del f. 2 on comença el text.

f. 78 v.º: Deus en la vostra vertut se dona doctrina e manera de applicar logica nova a la sciencia de dret e de medicina.

Ms. 601. — HISP. 57.

Cod. chart., s. XV. — 53 f. in 2.º — Ex Bibl. Palat. — Laceratus maxime in tribus foliis a fronte.

Liber cui titulus Benedicta tu in mulieribus.

Dues fotografies, una del començament y altre dels fols. 50 v.º y 51 v.º aont hi ha un cambi molt notable de lletra.

Ms. 599. — HISP. 55.

Cod. chart., s. XV, an. 1401. — 111 f. in 2.º — Ex Bibl. Palat.

f. 1-35. *Libre dels Angels* (f. 35-39 en blanch).

f. 40-111. *Libre de Home.*

Dues fotografies que contenen els fols. finals de cada un d'aquets llibres. Una fotografia del f. 1 del *Libre de Home.*

Ms. 613. — HISP. 71.

Cod. chart., s. XVIII, an. 1711. — 485 f. in 4.º maj. — Ex Bibl. Palat.

Vol. II del *Libre de Contemplacio* (cap. 103 a 226).

Ms. 614. — HISP. 72.

Cod. chart., s. XVIII. — 846 f. in 4.º maj. — Ex Bibl. Palat.

Vol. III del *Libre de Contemplacio* (cap. 227 a 366).

Ms. 596. — HISP. 52.

Cod. chart., s. XIV. — 139 f. in 2.º — Ex Bibl. Palat.

f. 1-96. *Novell libre de Anima racional.*

f. 99-139. *Libre dels articles de la Fe Catholica.*

Dues fotografies del primer d'aquets llibres, que reprodueixen ses 3 pàgines finals, y 3 fotografies del segon, que contenen també les 6 planes darreres. Més una fotografia del començament de cada un d'aquets dos llibres.

Ms. 603. — HISP. 59.

Cod. membr., s. XIV. — 82 f. in 2.º — Ex Bibl. Palat.

Los Proverbis.

Reproduit tot el Còdice en 80 fotografies.

Ms. 608. — HISP. 65.

Cod. chart., s. XV. — 241 f. in 4.º — Ex Bibl. Palat.

L'art amativa (initium deest).

Segueix après un altre copia completa de la Taula de definicions de vocables que hi ha en el ms. 595 després del Felix, y per completarne la copia hi ha dues fotografies que comprenen les 4 planes darreres.

Ms. 598. — HISP. 54.

Cod. chart. (senis septenisque foliis membranaceis), s. XIV. — 168 f. in 2.º — Ex Bibl. Palat.

Art de fer e sobre questions.

Una fotografia de la primera plana.

Ms. 604. — HISP. 60.

Cod. chart., s. XV. — 101 f. in 2.º Hic illic laceratus. — Ex Bibl. Palat.

f. 1-34. *Arbre de Philosophia desiderat.*

f. 35-79. *Disputacio de v. sanis.*

f. 79-92. *Flors d'amors*.

f. 93-101. *Lo vj^{en} seyn lo qual apelam Afatus*.

Tres fotografies de la disputacio de v. savis, una, de major tamany, de la primera plana, y les altres, més reduïdes, de les quatre finals. Dues fotografies del llibre de *Afatus* reproduint la primera y les dues darreres planes.

Ms. 606. — HISP. 62.

Cod. membr., s. XIV. — 125 f. in 4.º — Ex Bibl. Palat.

Libre qui es una branca de la Art de atrobar veritat.

Ms. 597. — HISP. 53.

Cod. chart., s. XIV-XV. — 227 f. in 2.º — Ex Bibl. Palat.

Libre de demostracions.

Ms. 602. — HISP. 58.

Cod. chart., s. XIV. — 125 f. in 2.º — Ex Bibl. Palat. — Humiditate attritus.

Libre de Quadratura e Triangulatura de Cercle.

Dues fotografies, una de la primera plana, y altre de les dues de f. 124 v.º y 125 v.º

Ms. 607. — HISP. 64.

Cod. membr. et chart., s. XV. — 130 f. in 4.º — Ex Bibl. Palat. — Mutilus, maxime in fine.

f. 1-66. *L. de Quadratura e Triangulatura de Cercle*.

f. 67-130. *Començaments de Philosophia* (text distint del *Liber Principiorum Philosophic* de l'edició maguntina).

Dues fotografies del *L. de Quadratura de Cercle*, la primera plana y les de f. 65 v.º y 66 v.º, que son figures geomètriques traçades ab regle y compàs. Altre fotografia del principi del *L. de Començaments de Philosophia*.

Ms. LLAT. 10,497. — Bibl. Palat. 497.

Cod. membr., s. XIV. — 184 f. in 2.º

f. 139 v.º-144 v.º *Art abreviada de predicacio*.

Reproduit tot el tractat en sis fotografies.

Ms. LLAT. 10,593. — Bibl. Palat. 593.

Cod. chart., s. XVII. — 221 f. in 4.º

f. 15-44. *Libre qui es contra Antichrist*.

f. 91-103. *Aplicacio de l'Art general*.

Ms. LLAT. 10,538. (En el *Catalogus* per errada de caixa diu n.º 15,038.)

S. XV. — 212 f. in 4.º

f. 127-138. *Logica*, en rims (incomplet).

f. 188-206 v.º *Art amativa de be* (incomplet).

Reproduit en 13 fotografies tot lo que hi ha de la *Logica* en rims.

Ms. LLAT. 10,516.

Cod. chart., s. XV. — 95 f. in 2.º

f. 91-95. *Libre que deu hom creure de Deu*.

Reproduit integre en 6 fotografies.

Ms. LLAT. 10,596.

Cod. chart., s. XVII. — 138 f.

f. 2-7. *Demonstr. per aquiparantiam*.

f. 8-11. *De substancia et accidente*.

f. 12-46. *Libre qui es dels cent noms de Deu*.

f. 47-56. *De Trinitate*.

f. 57. *Lectura super figuras Artis Demonstrativæ*.

Ms. LLAT. 10,591.

Cod. chart., s. XVII. — 465 f. in 4.^of. 1-81. *Disputatio quinque hom. sapientum.*f. 82-332. *Lib. de 14 articulis Fidei Catholice.*f. 338-380. *Libre de Dieu.*f. 381-391. *Libre de consolacio d ermità.*f. 392-406. *Aquest es lo Desconort que mestre Ramon Lull feu...*f. 406 v.º-407 v.º *Del cant de Ramon.*f. 407 v.º-410. *A conixer Deu en lo mon. Comensa lo dictat de Ramon.*f. 411-417. *Del Consili que feu maestre Ramon Luyll, mallorqui.*f. 418. *Lectura declarans Artem generalem.*f. 431. *Ars brevis predicationis.*f. 445. *Ars Juris particularis*

Ms. LLAT. 10,548.

S. XIV. — 59 f. in 4.^of. 1. *Carmen catalanicum de B. V. Maria.*En el fol. 1 r.º y v.^o s'hi troba escrita de lletra cursiva del temps una composició rimada que diu així:

Molt fou exaltada | aquesta nit de nadal
 que nasque de vos sagrada | Redemptor special
 e fer lum creada dun stel molt resplendent
 lo qual fou lagia daquels (sic) tres Rey dori(ent).

Segueixen dibuixades y repassades de tinta més fosca dues grans lletres G, ab pretensions caligràfiques, y a dreta y esquerra d'una d'elles l'inscripció «Marta Galceran = G = fra Galçeran». A continuació torna seguir la rima interrompuda, que textualment diu:

A la Verge Maria | tuit lausem homilment
 car la nuyt e l dia | preya per nos verament.
 Verges aquel dia | fou de gran consolacio
 que us dix aue maria | l'angel en la salutacio.
 E uos Rosa preciosa |
 Responges de lyberat
 de deus soy seruenta atorgant sa uolentat.

En vos fon encarnat | lo fil de Deu uerament
 de Deus lo sant payre | fon lo seu començament
 vos loy regardas | al uostre cos virginal
 tro que fon uenguda aquesta nit de nadal.
 Al yorn d'aparici | loy uengueren adorar | dins en lo presepi | les mans e los peus besar
 leuanse ses coronas e donen ly sos presents
 a donar antendre | que era rey tot potents.

Regina coronada | stella (sic) molt resplendent
 sol e luna clara | en qui an començament
 tots aquets qui luen (sic) per bon fayts certanament
 car uos sots auocada | dauant deus omni potent
 ya mes non porya de uos cansar de loar | sy tots tems uiuia
 qui hy uolgues emaginar car vos sots lum e guia de tot lo mon
 uerament | homil uerges maria | en qui es tot compliment.
 Aquesta es escala | que puga de terra al cel
 e carrera plana quy per hon uan tots bons fyels
 d'on sopleg la uerge | e sent miquel atresy quem emparen l'anima
 al jorn de ma fi.

Ms. LLAT. 10,589.

S. XVII. — 302 f. in 4.^of. 1-40. *Liber de Orationibus et de amando Deum (catalanice).*f. 54-85. *Libre de primera e segona intencio.*

Ms. LLAT. 10,531.

- S. XV. — 131 f. paper 4.º
 f. 1-2. Figures colorides de l'Art Breu.
 f. 3-4. *De deffinitionibus virtutum et vitium* (sic).
 f. 5-8. *Expositio aliquorum vocabulorum Tabulæ generalis et aliquorum librorum magistri Raymundi Lull.*

Ms. LLAT. 10,494.

- Membr., s. XIV. — 214 f. in 2.º
 f. 1-118, cap. 1 a 102 del *Liber contemplationis in Deum*.
 f. 119 a la fi, cap. 269 a 314 del mateix llibre.

Ms. 10,518.

- Membr. et chart., s. XV, an. 1419. — 219 f. in 2.º
 Libre I, II y III del *Liber contemplationis in Deum*.

Ms. LLAT. 10,504.

- Membr., s. XIV. — 24 f. in 4.º
 f. 1-14. *Compendiosus tractatus Raymundi De articulis Fidei Catholicæ, de vulgari in latinum translatus*.
 f. 15-24. *De oracio* (V.^a part de la *Medicina de peccat*).
 Reproduits aquets deu fols. en deu fotografies.

Ms. LLAT. 10,601.

- Chart., s. XVI. — 585 f. in 4.º
 Versió italiana del *Felix de les Maravelles del mon*.

Ms. LLAT. 10,519.

- S. XV. — 59 f.
 f. 22-59. Text llatí del *Libre de Sancta Maria*.

Ms. LLAT. 10,580.

- S. XVII. — 80 f. paper in fol.
 Conté entre diversos textos llatins una traducció francesa (f. 45-52) de *Le liure et abrégé des choses physiques*.

Ms. LLAT. 10,498.

- S. XV. — 272 f. in fol.
 R. Lullii. *Arbor scientiæ*.
 Reproduïdes en fotografies les p'anes 1, 134 v.º y final.

Ms. LLAT. 10,525.

- S. XIV-XV. — Fol. men. 53 f.
Liber propositionum secundum artem demonstrativam compilatus.
Lib. super psalmum Quicumque vult.
Lib. tartari et Christiani.
Blanquerna liber Amici et Amati.
 Reproduit tot el text de *Amico et Amato* en 13 fotografies.

Ms. LLAT. 10,553.

- Chart., s. XIV. — 115 f. in 4.º
 Conté exactament els mateixos textos que l'anterior, y semblen copia un de l'altre. El ms. llat. 10,597 (s. XVII), du també una copia llatina de *Amico et Amato*, però es literalment feta sobre l'edició de Paris de 1505.

Ms. LLAT. 10,655.

S. XVII. — 228 f. petit 8.º

f. 158-188. *Liber D. Raymundi Lulli, De Contemplatione Dei.*

f. 189 a la fi. *De veritate Legis Christianæ.*

Ms. LLAT. 10,547.

S. XIV-XV. — 152 f. in 4.º

Conté un text llatí dels *Proverbis*, maltractat al final; y en els primers fols. uns versos llatins que diuen:

Absit in principio Santa Maria mea r̄g.

Domus venerabilis, domus gloriosa

Domus ammirabilis, domus fructuosa,

Pirineis montibus floret sicut rosa

Universis gentibus valde graciosa.

Eius beneficia cupio narrare....

.....

Domus ista dicitur rosei de cuallis

Domus necessaria, domus hospitalis

.....

Sancius episcopus capud huius Rey

In honore Virginis genitricis Diei

Ad radicem maximi montis pirenei

Hospitale statuit quo salvantur Rey.

Nominatus pontifex cum pampilonensis

Fundaret hospicium montibus immensis,

Donis cum maximis iuvit in expensis

Ildefonsus inclitus rex aragonensis

.....

Post eram preteritis annis mille centum

Quibus datis sepcies decem ad augmentum

Hospitalis fieri cepit fundamentum

Quod nunc indigentibus parat alimentum....

.....

Ms. LLAT. 10,549.

S. XIV-XV. — 95 f. in 4.º

Conté una versió llatina de la *Doctrina Pueril*.

Ms. LLAT. 10,529.

S. XV. — 42 f. in 2.º

Rethorica noua.

Altre trellat llatí de *Rethorica noua* se troba en el ms. 10,544.

Ms. LLAT. 10,508.

Membr. S. XIV-XV, in 4.º

F. 195 v.º y in capite d'un text *De nova logica* du una imatge policromada terriblement ridícula, que vol representar mestre Ramon santificat o beatificat, ab gróssos rays vermells que del cap li surten, y un llibre obert en la ma. Sols a títol de curiositat o rarsa iconogràfica se pot reproduir aquesta efigie. Abaix en lletres gòtiques vermelles d'igual època qu'el codi, diu: *Iste est sotilis doctor Raymundus Lully magister et philosophus, amator catholice fidey, qui hanc logicam compilavit.*

D'aquest imatge s'en ha tret una fotografia.

Ms. LLAT. 10,517.

S. XV. — 89 f. in 4.º maj. paper, a doble col.

Conté la major part d'aquells tractadets (que per ser sumarissimament breus no mereixen el nom de llibres) datats a Messina casi tots, 1313. (Entre tots 29.) Entre ells es de notar l'explicit del tractat *De majori fine intellectus, amoris et honoris* (f. 72 v.º a 74 v.º) que diu: *Ag (sic) gloriam et laudem Dei domini nostri Jhu. Xpi. ffiniuit Raymundus istum librum in ciuitate Tunicii mense decembris anno M^oCCC^oXV^o Incarnationis Dni. nri. Jhu. Xpi.*

BIBLIOTECA AMBROSIANA DE MILÀ (1)

L. de Contemplació.

Forma 2 vol. in fol. — 24×36 cm. (caixa 19×28), fulles perg. a doble col. Marcats ab les signatures A. 268 inf. el primer, y D. 549 inf. el segon.

Ms. A. 268 INF.

Enquadernació moderna y poch cuidadosament feta. En el lloçm la inscripció RAM. LVLL. LIBRE DE COMTEPL. EN DEV. — COP. SÆC. XIV. — 10 fulles de paper ab una taula de les rubriques, lletra moderna. — 5 fols. perg. no foliats, contenint la mateixa taula, d'igual lletra que 'l text. Comença llavors aquest de fol. 1 fins al 259, contenint els vol. I y II fins al cap. 226.

f. 1 orla vermella y blava, inicials també bicromes, calderons blaus y vermells alternats. Ab tinta d'aquest darrer color:

«Deus gloriós, en lo uostre nom e en la uostra ajuda comense la 1.ª distincio en alegre...»

Al peu de dita plana, d'altra tinta y lletra

«hic liber est Mag.ⁱ Joannis | cabaspre Lulliste.»

Ms. D. 549 INF.

Iguals dimensions que l'anterior. La foliació indica que formava ab ell un sol vol. Dues guardes de paper davanteres; un f. perg. ab rubriques, de lletra cursiva més recent. Comprèn el text del cap. 227 al 366 final. La foliació antiga (en vermelló) comença pel núm. 260 y segueix fins a 527; la moderna (en llapis) comença número 1. — Conforme avença cap al final, la lletra se fa un poch més grossa y aixamplada, y la tinta s'aclareix també de color. El f. 537 acaba aixís:

¶ Hic liber est scriptum: qui scripsit sit benedictus.

a m e n

Ego Guillelmus pagesii presbiter diuina gratia au | xiliante: hunc librum consolationis in ciuitate | Maioricharum ab originali translatione penitus | translataui viij. Idus Julii anno Domini M^o CC | LXXX.

Sig ✠ num hoc feci.

Ms. D. 535 INF.

Arbre de Sciencia.

Gran in foli, s. XV, 218 f. Dimensions 41×23 cm.; de la caixa 31×22. Sisternat, paper y pergami. Rubriques vermelles. Inicials blaves y vermelles alternades. Calderons, per lo mateix. Enquadernació de cartó engrutat de pergami. Lloçm de badana, y en ell un billetet ab el núm. 535. Dues guardes davanteres de paper: en la 1.ª *Raymundi Lulli Arbor Scientia, Lingua Hispanica*. Al dors de la segona, una nota en llatí, moderna, advertint que manquen an aqueix volum 16 pag. (devia haver dit 16 fols.); que en alguns está repetit el n.^o de foliació, y que aquesta salta del 143 al 160. Hi ha foliació antiga en tinta, numeració romana y foliació moderna, en llapis, numeració aràbiga. No coincideixen. Després de les dues guardes susdites, venen 25 fulles més d'igual paper, contenint la Taula de l'*Arbre de Sciencia*, de lletra relativament moderna (s. XVII o XVIII); llavors un full de pergami en blanch y 7 fulles de paper com el del ms, contenint també la Taula, però incompleta al començament, que hi manca. Segueix encara un fol. més de paper, en blanch, que deixa veure bé la marca d'aigua y llavors ve 'l full de pergami que al v.^o du una gran làmina colorida representant l'arbre simbòlich, al peu del qual y tranquilament asseguts están mestre Ramon y el clergue. Alguns fols. duen notes y postilles marginals coetànies y posteriors al text del codex. Acaba el vol. al fol 233 modern, ab l'explicit següent:

¶ Acabat es lo libre del Arbre de Sciencia.

¶ Petrus eximeneç de la torre vocatur | qui suis manibus scripsit benedicatur.

Ms. H. 8 INF.

Horæ B. M. Virginis.

Forma un vol. de 123 ff. útils, de paper verjurat, ab cubertes de pergami interiorment reforçades ab cartó prim y paper engrutat, de 20×14 cm. de tamany que deixa a la caixa del escrit les dimensions de 14×10. Cada plana 17 a 19 linees, de lletra grossa ben clara, igual del ff. 5 a la fi, y que sembla molt esser de la mateixa mà que va escriure el *Blanquerna* y el *L. de Quadratura e Triangulatura de Cercle* de Munich. Els quatre primers fols. manquen, y están suplits d'escriptura més moderna, que sembla igual a la que completa el ms. de *Benedicta tu*, de Munich; desgraciadament aquests primers quatre fols. están mutilats; los separen un del altre sengles fulles de paper blanch més modern. Del fol. 6 v.º al fol. 7 sembla que hi haja una llacuna car

(1) Aquí van copiades per el mateix Sr. E. Aguiló, sense afegirhi ni suprimirne cap, les notes que dugué en M. Obrador de la seva visita an aquesta Biblioteca.

el sentit del text s'interromp. Al peu del f. 10 v.º una advertència de lletra més moderna, diu: *residuum queris in 4.º fol.* y més avall: *vade retro ad f.º 1.* Aquesta primera vintena de fols. están més maltractats que 'ls altres y casi tots apedaçats ab bocins de paper y reforçat llur marge interior. Rubriques en vermelló; majúscules blaves y vermelles alternant; calderonets id. id. Les capitals son bicromes. Les de començament de vers negres ab moteta vermella. — Conté:

f. 1-50. *Hores de Ntra. Dona.* (Distintes de les rimades.)

f. 51-72. *De consolació d'ermità.*

N. b. l'acabament:

«Quant Ramon hague fenit son libre.... Car qui sab Deu entendre, per ço que de Deu coneix e enten, pot fugir a errors e pot en Deu multiplicar sa amor. E car aquest libre es de gran auctoritat, prech te que l portes a un noble donzel discret e deuot e fil de un noble caualler, lo qual es hermita e ha nom frare G. de Sent Vicens, e que ell lo aprena el entena el do a entendre als altres hermitans de Çiçilia, per ço que sapien Deu entendre e contrastar a temptacions.»

f. 73-78. *Peccat de Adam.*

f. 79-123. *Libre de oracions e contemplacions del enteniment* (incipit diferent del de la edició de València).

Al v.º d'aquest darrer f. 123 un dibuix a ploma, infantil y desgarbadament traçat d'un cavaller brandant sa llança y un peó; y no lluny les inscripcions, de escriptura del XV o XVI, a mosen Centeles, don Pero Mata, mosen Conaxena, etc. Encara hi ha un darrer fol. de guarda, ab una nota o llista de misses, y altres inscripcions y exercicis de ploma, poch llegibles o incoherents. — Foliació posterior a l'època del codi, que es del s. XIV, ab numeració aràbiga a l'angle dret superior de cascun fol.

Ms. O. 87 SUP.

«*Ars Magna* (ha de dir *Art Breu*) *item la doctrina dels infants.*»

Forma un vol. de 95 fols de paper (foliació moderna ab lapis) enquadernat ab cubertes de pergami, interiorment reforçades ab cartró prim y paper engrutat (com el ms. anterior). A l'interior de la cuberta davantera, de lletra devuytcentista *Raymondo Lullo: le figure dell' Arts Cabalistica in spagnato (?)* (No hi son en tot el volum.) A la 1.ª guarda davantera *Raymundi Lulli Ars Magna | Lingua Hispanica. Item la doctrina dels infants.* Dues guardes més en blanch; un altre de paper igual al del cos del ms., que du a dalt la inscripció: *Est Francisci (sic) Torrella;* un altra ab apuntacions sobre materia y forma, y a la següent comença un text arromançat de l'*Art Breu*, incomplet al final, a pesar de que el f. 61 acaba ab un bon ¶ *Finis*, decorat ab un calderó vermell.

Segueix (f. 61 v.º) una figura ab cases o cambres quadrangulars, de les que solen ilustrar els tractats sistèmatics lulians; el f. 62 va ple de notes y apuntacions lulistiques.

Fol. 63. Al mig del marge superior diu «Ramon Lull» y seguit una serie de Proverbis rimats, en forma de distichs, tal com van copiats textualment a continuació:

RAMON LULL

No prechs Deu mes per lo teu be | que per honor que li coué.
 Sies a Deu obedient | e aura pau ton enteniment.
 Cel qui demana sens bondat | prega que no li sie dat.
 Aquell es pus semblant a Deu | qui t dona e no preu res del seu.
 Cel per qui tu vols esser amat | no sia per tu desamat.
 Si vols parlar o vols callar | guarda per qual pots mes ben far.
 Ni de mala mort ben exir | negun viure val ben morir (sic). (1)
 No vulles esser tan honrrat | que tan faces tenir per fat.
 L ome qui ama gran honor | treballa molt son servidor.
 Si vols vendre o vols comprar | no venes deu per gasanyar.
 Not tengues res a desonor | pus que n pusques auer honor.
 En ço que volras guanyar | guarda no y perdes ben estar.
 D aco que daras consell | guardat que not vengua mal d ell.
 A hom qui not sap consellar | no vulles ton cor dexellar.
 Ab qui es fals ab maestria | no fasses nulla companya (sic).
 No vulles fals coses mostrar | ab que om se pusqua enganar.
 No prengues neguna res | per que mal venir ten degues.
 No vulles null hom tant loar | que no ho poguesses prouar.
 Tal encalça que ha paor | e cel qui fug la ha major.
 De hom qui no ha raho | no cuyts auer do ni perdo.

(1) Està capgirat?

Not vulles forment penedir | pus gran mal no ten pot venir.
 No vulles esser reprehendent | sens rao e cortesament.
 Si est repres esta suau | per ço que pusques auer pau.
 No vulles esser trop cortes | car en tot trop peguessa es.
 [f. 63 v.º] Qui ha caritat tot hom ha | e ell de tots senyor se fa.
 De hom qui souent es irat | no vulles esser trop priuat.
 Qui d om peruers es vehi | gran treball ha, ser e mati.
 No vulles esser tan fort rich | que hom te tenga per menich (sic).
 Malaltia a home val | si quant es sa procura mal.
 No vulles esser virtuos | per ço que hom ne diga laors.
 A home qui ha gran sanctedat | vanagloria lo combat.
 Bona tristicia mes val | que lo goyg hon ha poch cabal.
 No vulles a tal menaçar | quit pusque pendre e ligar.
 Mes val a tort sies blasmat | que si a tort eres loat.
 En tot ço que començaras | guarda ab quina fi ne exiras.
 No vulles perdre veritat | per negun aur ab falsetat.
 Qui lexa lo be el mal pren | no sab res de elegimen.
 Mes val bellament de no dir | que donar ab envilanir.
 Si no creus no poras entendre | ne de sospita te poras defendre.
 So que has apres vulles mostrar | e so que no saps demanar.
 No vulles res embellesir | don legesa ne pot exir.
 Qui no ha virtut soler esta | e a la fi soler morra.
 Ab virtuts los pecats combat | per ço que no sies sobrat.
 Qui combat ab una virtut | leugerament es vençut.
 No vulles tals coses cercar | que no les volguesses trobar.
 Ab desvalor no has valor | ni ab viltat nò has honor.
 Not vulles leuar tan mati | quen pugues errar lo cami.
 Si perts res et roman raho | prop est a consolació.
 No cuyts a la mort mes saber | que quant est sa e pots ben fer.
 [f. 64] Aquell qui Deu no vol amar | dels bens de Deu no deu usar.
 Cascun prouerbi es escrit | per ço que en son loch sia dit.
 Deo gratias

Segueix una nota de lletra distinta de la del text dels proverbis, que diu:

«Justa cosa es que aquells que no volgueren mentre pogueren, que com volrran que no puguen, e axi feu (sic) penitencia en aquest mon mentre son vius fructuosa y profitosa | perque lauors aprofita al home la penitencia com ell pot peccar e no pecca.»

Fols. 65 y 66 plens d'apuntacions varies, y al 67 comença el text de la *Doctrina dels infants* (vermell).

«Deu ab ta (sic) suma clemencia e karitat | comensam aquest libre anome|nat (sic) La doctrina dels infants».

Segueixen els capítols (molt breus) corresponents a dites parts (sens fer alusió a la *Doctrina Pueril*) y fineix el tractadet així (fol 76):

¶ Acabada es ab la ajuda del Sant Spirit la doctrina de aquest dictat dells infans, la qual es fort necessaria a saber o mostrar de cor als infans petits per tal ques disponguen a seruir e honrar Deu, de manera que puxen e sapien atenyer la fi perque Deus los ha creats. Sia lo nom de nostre senyor Deu Ihesu Christ beneyt e loat per totes les gents del mon. Amen. Finis.

Fols. 77 a 80. Fragments y apuntacions llatines.

Fol. 81. Comença, baix del titol llatí, més modern, *De Diffinitionibus* un text vulgar (que sembla incomplet al començament) de lo que tal volta indicava en Lull a la *Doctrina Pueril*, cap... Al fol. 95 v.º De la fi =

Ab correcció de Sancta mare esglesia es acabat aquest petit libre a honor, laor, gloria e reuerencia del glorios universal redemptor e de la sua gloriosa mare. Deo gratias.

Es ben dubtós que aqueix text sia genuinament lullà.

Ms. Y 21 SUP.

Petit vol. enquadernat en pergami com els anteriors, de 13 x 9 cm. Du aferrada a l'interior de sa cuberta devantera un vell rotulet que diu: *Ars parua et var. tract. in artem Raymundi*. Conté:

5 fulls, paper, d'apuntacions y definicions; ms. en llatí.

Un exemplar estampat de la *Ars brevis* (caixa $9\frac{1}{2} \times 7$ cm.) ab lletra molt semblant a la de la *Ars generalis ultima* de Venècia, de 1480, sense colofon ni nom d'estampador ni de lloch. Son 26 fols. Al peu del darrer, manuscrit: *pertinet(1) conventui maioricarum*. Segueixen les corresponents figures, policromades, demunt quatre fols. de pergami, y altres quatre en blanch, fora el verso del darrer qui conté un sonet modern encomiàstich de M. Ramon.

Segueix (f. 41) *Ars generalis ultima est quoddam diuinum donum...* fins al f. 67. Després altres tractats llatins, entre ells *Arbor philosophiæ desideratæ*, y un *Apostrophe*, del s. XV, model de lletra menuda y de finíssim pergami.

Ms. E 4 SUP.

Doctrina Pueril (versió provençal).

Un vol. ab vella enquadernació de cuiro ab relleus y reforçat el lloç ab altre folro de cuiro. Se compon de dues guardes velles de pergami y altres dues de paper; un fol. pergami de rúbriques no foliat y 72 fols. més, aon se conté, des del v.º del f. no foliat, el text de la *Doctrina Pueril*, en formes provençals. Escrit a doble columna; segle XIII; escanyat de marges. Inicials bicromes; calderons, id.; lletra del temps, semigòtica, a unes planes més atapida y menuda que a altres. Reclams al marge inferior d'algunes pàgines. A. f. 72, final, de lletra posterior, molt més grossa, gòtica, uns versos llatins.

Ms. Y 153 INF.

Conté al final aquest codi miscellani (ff. 87 a 130), una transcripció llatina molt grollera y incorrecta del *Liber mille Prouerbiorum*, que no caldria registrar aquí si no fos per la particularitat extranya que ofereix de transcriure alguns dels proverbis en forma bilingüe, llatí y romanç, com si el traductor no hagués sabut a estones posar en llatí lo que anava traduint. Exemples d'aqueta xocant versió:

- f. 88. Omnis homo qui ab Deu se baralla es vensut.
 f. 88 v.º Drossa (per crossa) anel y mitra non habent tantum pulchritudinis in prelato quantum charitas, pietas et castitas.
 f. 89 v.º Potestas principis es esturment populi.
 f. 96. Nulli homini facias tan grans plaers sicut tuo amico.
 f. 99. Non combatts sens fort coratiens.
 f. 99 v.º Temperantia m enuga quam (per quant) glotonia endura.
 f. 104. Quando cum contristione ploras tua anima engrexa.
 f. 112. Ab fola oracio despregues Deum.
 f. 113. Qui tost senuja de pregare tost senuja de amare.
 120 v.º Tort fa a Deu qui timet ob suum amorem.
 122 v.º Ne credas guloso en dinat ni en deju... etc.

N'hi ha de sencers en romanç, y en alguns queden mots en blanch.

Ms. R. 106 SUP.

Cod. miscellani, en fol. s. XVII, paper. En ses darreres fulles (378 a 385) du un *Index omnium librorum Raymundi Lulli Maioricani Philosophi Illuminati, cum suis principiis incipit*.

- 1.—*Ars generalis*..... Incipit Ars Generalis...
- 2.—*Ars demonstratiua veritatis*..... Finalis quidem...
- 3.—*Ars compendiosa*..... A. ponimus...

Y segueix fins a número 317:

317.—*Vita Raymundi cum additione librorum*.— 8 in latino.

Cfr. si es copia del den Proaza, Wadding o de qualcun altre. Per exemple:

- 64.—*Liber de Trinitate trinissima*.
- 107.—*Quid habeat homo credere*..... Quum sint plures christiani...
- 222.—*Liber de pulsibus et urinis*.
- 313.—*Liber dictus Saturnus*... etc., etc.

Ms. N. 81 SUP.

Psalterium. — s. XVI-XVII.

Ms. compost de 179 ff. de paper, de 20×13 cm. (les mides de la caixa varien). En el f. 1 recto aquest titol, que du també en el lloç: *Raymundi Lull, De Centum Nominibus Dei alias Psalterium*. Al v.º les cent rúbriques o titols; cubertes de cartó primet flexible. Es una versió llatina dels *Cent noms de Deu*. Prol.:

«Cum serraceni... Quapropter Ego Raymundus Lullius obsecro Sanctum Patrem Apostolicum et D. D. Cardinales iubeant ipsum latine reddi, id enim a me effici nequirem cum sim gramatice ignarus. Et si in aliquo contra fidem errauero, id et librum predictum submitto correctioni S. R. E.»

La transcripció dels cent salms se troba escrita en la mateixa forma lineal dels rims originals. Els dos «O consulens» y «O nutritor», omesos en son lloch per inadvertencia, se troben transcrits als dos darrers fols.

Ms. N. 250 SUP.

Tractatus de Amico & Amato. — s. XVI-XVII.

Vol. miscelani compost de 145 ff. de paper prim, de 21 x 15 cm., escrits de lletra de diverses mans. Folia ció al llapis moderna. Conté:

f. 1-34. Una exposició o comentari en llatí del text *Amici & Amati*, molt curta o sumaria en alguns versets tant com s'acosta al final. No diu nom d'autor, ni coincideix ab la arromançada que començà a publicar en G. Rosselló. Al fol 34 v.º:

«Ista expositio excerpta fuit ex magno volumine in lingua valentina composito per quemdam discipulum Ray. inceptum Valentie mense decembris et finito mense Martii anni 1335. Laus Deo.»

ff. 35 y 36 en blanch: al v.º del 36 una apuntació en llatí.

ff. 37 y 41:

«Vidi quendam libellum qui Ray. esse creditur, *De magnitudine et parvitate hominis*, inceptum 17 martii et finitum Valentia, anno 1337, cuius titulus est huiusmodi: *Ens diuinum qui es causa efficiens et finalis omnium, ad tuum honorem et gloriam et ut cognoscamus magnificentiam quam dedisti homini, incipio...*» etc. (Sembla incomplet.)

ff. 42 y 46 en blanch.

f. 47:

«Iste sunt rubricae sequentis tractatus compilati per magistrum Raymundum Lull super adventu Antichristi-Prim. Deus qui en sobirana bellea vivificats ab perfectio los actes de vostres excellents dignitats, a vostra laor honrament e honor comença lo vostre servidor qui es home pobre peccador aquest libre qui es contra Antichrist.»

Segueixen les rubriques en llatí, y lo demés de dit tractat, en llatí igualment, fins al f. 78.

ff. 79 y 81 en blanch.

f. 82. En caràcters gòtics d'estampa, titol: *Formalitates breues.*

f. 83. (Estampat en bells caracters gòtics.)

«Libellus formalitatum per|reuerendum magistrum Petrum Degui presbyterum in arte reue|rendissimi ac clarissimi viri magistri Raymundi Lulli pe|ritissimum sacre theologie profes|sorem editus feliciter incipit. [O]mnes homines natura scire desiderant...»

Segueixen aquest 83 y quatre més estampats de dita lletra (inicials y capitals en blanch). Caixa 14 x 08.

f. 87. Al recto:

«Absolute distinctiones per dominum fratrem Martinum Al|modouar Ordinis militie de Ca|latraua tradite impressori|bus: et per eos impresse hispali prima die martii. Anno ab incarnatione dni. 1491.»

f. 88 ms. Conté l'informació o dictamen al papa en favor de mestre P. Daguí, suscrita per «Antonius episcopus favensis...» y cinch més, el darrer Guillelmus Bodonit.

f. 92 al final. Rims italians no lullians.

Ms. I. 66 INF.

Tractatus de nominibus. s. XVI-XVII.

Vol. enquadernat amb cubertes de pergami engrutades interiorment de paper; 193 ff. de lo mateix, de 19 x 13 cm. y que semblen escrits tots d'una mateixa mà. Conté:

f. 1. *Ars brevis ad omnes scientias* segons el titol, però es text distint del autèntic, semblen més tost definicions y comentaris sobre dita art.

f. 63. Segueix una sèrie de 22 paragrafs encapsalats *Nomen 1, Nomen 2...* etc. (motiu del titol que el Cat. de l'Ambrosiana dona al vol.) y llavors en ve un altre de 51 id. titulats *Essentia 1... Essentia 2...* etc. No semblen genuïnament lullians.

f. 83:

«Deus cum tua gratia et benedictione tuæ S.^{ma} Sapie. incipit liber de intellectu... Quidam homo multum considerans, mirabatur quare mundus in ita statu peruerso morabatur... qua de causa a dicta. cogitatione cecidit in tristitiam et dolorem, planctus... sic proferens; ha ha ha,

infidelitas, scisma, hæresis, error, et ignorantia maledicta quamdiu in mundo estis in magna quantitate... De diuisione huius libri... in 3 dist., prima de arbore huius libri et de principiorum deffinitionibus et regulis artis generalis. Secunda est de floribus et principiorum seu diffinitionum maximis sine conditionibus et declarationibus regularum. Tertia vero de quæstionibus.»

f. 134:

«Ad laudem... finivit Raymundus librum istum siue artem intellectus... in Montepesulano mense Januarii anno 1303 incarnat. Dm. nri. Ihesu Christi.»

f. 135 y 136 en blanc.

f. 137:

«Deus cum virtute tuæ Smæ. Trinitatis incipit liber de Memoria. Per quandam silvam quidam homo ibat considerando quid erat causa quare scientia difficilis est ad acquirendum, facilis vero ad obliuiscendum, et videbatur ei quod propter defectum memoriæ hoc erat, eo quod sua essentia non est bene cognita... Dividitur iste liber in tres distinctiones.. de Arbore... de floribus memoriæ... de quæstionibus...»

f. 163:

«Ad gloriam... finivit Raymundus librum memoriæ quem diu desiderauerat ipsum fuisse et est finitus in Monte Pesulano mense Januarii 1303.» — Un f. en blanc.

f. 165:

«Deus cum tuo sactm.º ac benign.º amore incipit liber de voluntate. Cum Deus sit in summo gradu amabilis... quedam homo sic considerando cecidit in tristitiam et dolorem proferens ista verba: proh dolor de mundo quomodo in perverso statu est propter defectum voluntatis... Dividitur iste liber in tres distinctiones... 1.ª de arbore voluntatis. 2.ª de floribus et conditionibus et regulis voluntatis. 3.ª est de quæstionibus eiusdem voluntatis.»

f. 193 v.º

«Finivit Raymundus librum voluntatis... in Monte Pesulano mense Januarii anno Dmi. 1303.»

Res més.

Ms. D. 369 INF.

Arbor Philosophiæ amoris. s. XVI.

Ms. in fol. 64 fulles de paper, de 31 × 22 cm., escrites de una mateixa mà. (Juan de Arce, segons nota final.)

f. 1-26. Versió llatina del *L. de anima rationale*. (f. 27 en blanc.)

f. 28-52. Versió llatina del *Arbor Philos. Amoris*. Al final nota: «Impressus Parisiis 1516: habet in primo epistolam Joannis Fabri Stapul. (f. 53 en blanc.)»

f. 54. Versió llatina de la *Diputatio secularis et jacobite* (apòcrif).

f. 64 v.º «Ad laudem...» (transcriu l'explicit y colofon de l'edició de Hispalis:

«Impensis fr. Martini Almodouar militis de Calatraua, opera vero et ingenio magri. Pauli de Colonia et sociorum alemanorum, 17 die martii anno Dni. 1491.»

Y seguit afegeix:

«Joannes de Arzeo e gravi quadam infirmitate surgens, quæ ipsum Barcinone invaserat, transcripsit propria manu hunc libellum ad honorem Immaculatæ Virginis matris, cui placeat tantam sapientiam virtutem sibi indigno a suo filio impetrare, qua valeat suo sanctissimo conceptui aduersantes aut reducere aut debellare.

Enquadernat el vol. ab cubertes de plegamí engrutades interiorment de paper, y reforçat el lloç ab una ampla faixa de cartonet, pintat en part de fosca color terrosa.

Ms. N. 5 SUP.

Curso del Arte. s. XVI-XVII.

Un petit vol. de 48 fols útils de paper, 15 × 11 cm., ab tapes de pergamí. Conté una explicació o comentari (de baixa volada) en castellà, sobre la Art breu y la Art General darrera, entremesclanthi notícies biogràfiques llegendàries de les admeses en *aquell temps*. Escapoló de mostra: (f. 2).

«Suele este buen auctor empear sus libros con inuocar a Dios, de quien recibió tanta gracia, que siendo Idiota, pudiese componer una Arte tan general que fuese como piedra de toque de

qualquier verdat proposta y como architectoria de todas las particulares; y suele acabar sus libros diciendo el lugar donde los acabó; y assí acabó esta Arte breve en Pisa en el monesterio de Sto. Domingo año 1307, ocho años antes de su glorioso martirio, y en el mismo monesterio acabó el Arte Magna... etc.»

Ms. N. 184 SUP.

Astronomia.

Vol. ms. d'igual data que 'ls anteriors: paper, 83 ff., 23 × 16 cm., tapes de pergami.
f. 1-35. *Tractatus de Astronomia*. Al final:

«Transcribat Rouira alias Gordiola Artium studiosus Barcinone anno 1567, a calendis augusti usque ad 16 calendis novembris.»

Segueixen altres textos llatins: *Chaos, De figura elementali*, etc.

Ms. N. 259 SUP.

Geometria Nova.

Vol. ms. de semblant format y època que l'anterior. En sos 131 fols. conté:
f. 1 — 54. *D. Raymundi Lullii Barchinonensis Geometria noua* (versió llatina).
f. 55:

«Jo Joan Pla tinc rebut de m.^o Gaspar Selles 12 ₯ los quals me ha donat (sic) per lo que coste de trasladar lo pnt. libre de geometria noua Raymundi lull vuy ha 28 de setembre 1566 = Joan pla.»

f. 61. Text llatí *De principiis Theologiae*. Acaba en el f. 130.
f. 131:

«Jo Joan pla studiant tinc rebut de mossen Gaspar Selles vint sous dic 20 ₯ per lo que costa de trasladar lo present libre ques diu *Ars Principiorum Theologiae* y per la veritat fas lo present albara de ma mia propria vuy ha 2 de Dezembre 1566.»

Ms. N. 185 SUP.

Rethorica nova.

Vol. ms. de semblant època, format y enquadernació que 'ls dos precedents. En sos 148 fols. conté:
A la guarda devantera una nota den Joan de Arce, que diu: «Este libro es mio y me ha costado mucho trabajo y por eso le prestaré muito contra mia volutade = Arzeo (rubricat).» Més avallet: «*Raymundi, Rethorice = Ars de principiis philosophiae = S. Liberii Filii Regis Armeniae Historia et vita.*»

f. 1. Començant el text llatí de *Rethorica nova*, recorda y fa aquella mateixa transcripció d'un paragraf original, en vulgar, de la *Doctrina Pueril*, notada en el manuscrit de Munich.

f. 51. Un altre rebut den Joan Pla (com els anteriors) de mos. Gaspar Sellés. 17 ₯ . 18 Desembre de 1566.
f. 53. Comensa *Tractatus de equiparantia*, acaba en el f. 60.
f. 66. Text llatí dels *Principia philosophiae*:

«Cum intendamus artem valde compendinam componere...» (com a l'edic. magunt.^a).

f. 134. Altre rebut de Joan Pla, per 20 ₯ . 23 desembre 1566.

Ms. A. 5. SUP.

Quinque sapientum dialogus.

Bell volumet, del s. XV, compost de 67 ff. útils de pergami, de 16 × 11 cm. y la caixa de 12 × 8, escrits de lletra semigòtica monacal; inicials, capitals y calderonets, blaus y vermells alternats; rubriques en vermelló. Primera pàgina orlada a l'esquerra de dalt a baix. Enquadernació més moderna en pergami; guardes de paper verjurat.

Conté, com ja indica el títol, la versió llatina de la Disputació dels V sabis. Manca al final la alocució al Papa y la cort romana. L'*explicit* el dona per compost «anno incarnationis dominice MCCLXXXxiij. (1294) in civitate neapolitana».

En la guarda davantera:

«Quinque sapientum dialogus de arcanis nostrae fidei. Characteris antiqui anni 1234, vide in fine.»

Y més avall:

«Felicibus auspiciis Illmi Card. Federici Borr[omei] Olgiatus vidit anno 1603.»

En el Cat. figura com anònim.

Ms. P. 198 SUP.

Ascetica. Liber de Amico et Amato.

Bell exemplar: Un vol. del s. XIV, 182 ff. pergami primet y ben llis, escrits uns a una y altres a doble columna; lletra semigòtica, rubriques de vermelló; fines y elegants capitals y inicials l'icromades, calderonets blaus y vermells; foliació moderna en llapis; notes y acotacions marginals d'igual escriptura que'l text. Mides $26 \times 20 =$ caixa 20×15 .

f. 1 — 56. *Ars demonstrativa* (figures policromes).

f. 57 — 136. *Liber de XIV articulis catholicæ fidei*.

f. 137 — 161. *Liber Propos. secundum Artem demonstrativam compilatus* (figures policromes).

f. 162 — 173. *Liber super psalmum Quicumque vult*. Y a continuació, com si formés part del llibre, segueix el capítol: «*Quomodo Blanquerna librum amici et amati compilavit. Quadam die contigit heremitam qui Romæ conversabatur...*» y segueix un text sencer llatí del *Liber Amici et Amati*, que comença f. 173 y acaba en el 182 v.º

Ms. C. 28 INF.

Directorium Inquisitorum de Fr. N. Eymerich.

Bell exemplar del s. XV en pergami, d'uns 200 fols. contanhi preliminars y indices, 24×18 cm. escrit de lletra redona; inicials policromes. Enquadernació coetànea de cuir ab relleus, reforsat posteriorment el lloç. Al marge inferior del f. 3: «*Est Officij Inquisitionis conventus Scti. Dominici Cremonensis.*» En els ff. 26 a 30 «*nona questio — pars secunda*» posa els cent errors, pero no la bulla condemnatoria. — A l'altre pasatge, f. 50, tampoch no hi es.

f. 50 v.º:

Tempore quondam domini Gregorii pape XI. predictus frater Nicolaus Eymerici presentavit eidem domino pape XX libros a quodam Raymundo Lull dudum defuncto ciue maioricarum editos; qui dominus papa previa examinatione convenienti magistrorum 20 m theo.^a et ultra eos de fratrum suorum concilio (sic) quamplures ibi repertas hereses publice damnavit, ut hec omnia et errores ipsi plane patent in predictis parte 2.^a p. 9 f. 27. Libri autem hereticales predicti sunt infrascripti:

Liber intitulatus De Doctrina Puerili, et incipit Vol quens.

Liber intitulatus De Arte generali seu de 7. arboribus.

Lib. intit. de C. Dei nominibus.

Lib. intit. de Proverbiis ecclesiasticis.

Lib. intit. de Sancta Maria.

Lib. intit. de Benedicta tu.

Lib. intit. de Planctu Sancte Marie.

Lib. intit. de Arte amatiua.

Lib. intit. de Amico & Amato.

Liber qui intitulatur de euast e blaquens (sic).

Liber intitulatus de intentionibus.

Lib. intitulat. de Philosophia amoris.

Lib. intit. de Anima.

Lib. intit. de Oratione.

Lib. intit. Liber contemplationem.

Lib. int. de contricione, conf.^e satis.^e et tempt.^e et or.^e

Lib. int. Questiones sup. 4 libros sententiarum.

Lib. intit. Planctus Raymundi Lull.

Ms. Y. 34 INF.

Maraviglie di Dio nelle sue creature. (Hispanice ut videtur.)

Es un exemplar complet del *Felix*: sigle XV. Un vol. de 205 ff. (foliació antiga) y 212 (moderna) de pergami y paper (sisternat), dimensions 29×21 cm. escrits a doble col.; caixa 20×15 . Lletra cursiva semigòtica; inicials blaves y vermelles; calderons tot vermell; lletra espayosa; 30-31 retges per pàgina; rubriques de vermelló; escriptura semblant a la del cod. D. (*Contemplació*) de la Biblioteca de Palma, un poch més petita. Enquadernació posterior en plegami; conserva ses antigues cubertes, plenes de rasgos de ploma, ja vells. N'hi ha un qui diu: «*Aquest libre es del reuent. Thomas Piquer pre.*» y va repetit ab variants.

El text incorrecte y obra d'un escriptent curtet de ley.

Ms. Y. 117 SUP.

Filosofia divisa in piu tractati, in lingua catalana antica.

¡Altra sorpresa! Altra troballa. Totduna que obro el volum me fer els ulls la mateixa lletra, indubitada, del Blanquerna de Munich.

Un vol. de 183 fols. paper (oló de regalessia) verjurat (29 × 21 = caixa 19 × 14 =) foliació llapis moderna = lletra grossa, espayosa, claríssima = unes 28 línies per pàgina; enquadernació fust recuberta cuiro, ab cinch claus a cada tapa, un a cada àngul y l'altre en mig; reforçat el lloç ab una trinxa de cuiro més clar de color. Evidentment lletra del XIV. Inicials senzilles bicromes; rúbriques vermelló, calderons alternats vermells y blaus. Ben conservat, íntegrament llegible y fotografiable. Alguns fols. tacats d'humitat al marge exterior. La tinta ben negra y abundosa de mordent comensa a roegar el paper. Urgeix treuren copia. Als fols. 161 v.º y 175 v.º dos espays quadrats romasos en blanch dins el text havien de contenir figures explicatives que roman-gueren sense dibuixar. Conté: A la guarda davantera: *Filosofia divisa in varii trattati, con un trattato di medicina in lingua antica catalana, come pare, di Raimondo Lullo.* (Dues guardes més en blanch.)

Fol. 1 (vermell):

«Deus qui es ens complit e prima causa de tot | quant es | per ta veritat e virtut e ta honor | començam a encerchar començaments de Philosophia. = (negre) Con Philosophia sia effecte de la primera causa e sia instrument e mirall ab tot lo qual hom aia conexensa de teologia...»

fol 124 v.º:

«Feni Ramon les questions del terç cercle de philosophia. En la Ciutat de Mallorca en layn de Mill .CCC. en la encarnacio de Deu. E car los .iiij. cercles son abastans e ell era ocupat per l estudi arabich no volch tractar dels altres cercles | dels quals cercles tracte encara alcun home deuot e saui ha gloria e ha laor de nostre senyor Deus.» (Vermell.) «De la practicha daquesta sciencia a en sobre questions.»

Acaba en el següent f. 125.

f. 125 y 26. (Figura desmanyadament perfilada, tinta negra.)

f. 127 (vermell):

«Deus qui sots sobirana virtut... Començ l art qui es dels començaments e dels graus de medicina, per la qual l umà enteniment s exalça siguent la manera de la art abreyada de trobar ueritat a entendre los secrets medicinals e naturals. Del Prolech — (negre). Com cascuna art aja sos començaments per ço nos començam aquest libre en los començaments de medicina per los quals haurem conexensa d altres començaments. ¶ Departim aquest libre abreyadament en .x. distincions. La primera es la disposició de tot lo libre. Segona es del triangle vermeyll. Terça es del triangle vert. Quarta es del triangle groch. Quinta es del començament dels graus. Sexta es de generacio e corrupcio. Septima es de febres. Octaua es (de) urines. Nona es de pols. Decima es de metafora...»

fol 179:

«Molts d altres començaments poriem recomptar segons esta art metafórica, mas car hauem a parlar dels començaments de theologia e dret e de naturas, coue que donem fi als començaments de medicina, los quals son acabats ab ajuda y benedicció de nostre senyor Deus amen ¶ Amen.

Fol 180 (lletra cursiva més moderna):

«Este libro huuo Juan de Arzeo en Barcelona por 18 reales y mas por trasladar en castellano y de su mano un otro de Raymundo contre el antichristo. Tenia le un honrrado viejo y cauallero llamado Franc.º Roser Badia y auiales costado 51 reales y el le estimaua mucho, y la via por do vino a sus manos es estraña larga de contar; quia in terra deserta inuia et in... sic in sancto apparuit sibi ut videret virtutem ejus etc.» — «Laus deo omnium rerum A et 7.»

Dues guardes més en blanch. A la darrera una transcripció criptogràfica sustituint les lletres a, e, s, f, m, p, per u, o, t, g, n, q. Al dors de la mateixa nota borrada fortment, casi illegible:

«Aquest libre he rebut io gabriel desclapes de sor catarina? mare de las resclusas de sancta Margarida la qual...» A la tapa de darrera: «Al muy mag^{co} señor Don Fr.^{co} Mercader señor de chest? el campo...»

Setè centenari de la naixença del rey en Jaume I a Montpeller

A les festes de la ciutat de Montpeller, en commemoració del setè centenari del gran rey Conqueridor, hi assistiren diverses representacions catalanes: l'INSTITUT DE ESTUDIS CATALANS també va acordar enviarhi un delegat que pogués aprofitar l'avinentesa pera fer coneixer els nostres treballs y establir relacions en aquella capital llenguadociana.